

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/125/2023
Identifikačné číslo spisu:	6119443790
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6119443790.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: ARIES TRUSTEE, k.s., Bratislava, Skalná 7622/9, IČO: 54 732 727, správca konkurznej podstaty úpadcu FARMSERVIS, s.r.o., Tovarníky, Odbojárov 301/25, IČO: 46 141 081, zastúpeného Advokátskou kanceláriou FARDOUS PARTNERS s.r.o., Šaľa, Hlavná 6, IČO: 47 241 543, proti žalovanej: H.X. S.Á., narodená XX. X. XXXX, D.Z., I. XX, o zaplatenie 1.500 eur s príslušenstvom, vedenom pôvodne na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 5C/22/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 16. februára 2023 č. k. 8Co/68/2022 - 290, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/68/2022 - 290, zo dňa 16. februára 2023 vo výroku I. ako aj rozsudok Okresného súdu Topoľčany zo dňa 4. mája 2022 č. k. 5C/22/2020-166, vrátane súvisiacich výrokov o náhrade trov konania. z r u š u j e a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Topoľčany (ďalej aj „súd prvej inštancie“) vo veci rozhodol rozsudkom pod č. k. 5C/22/2020 - 102 zo dňa 30. júna 2021, ktorým žalobu súd zamietol. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre uznesením pod č.k. 8Co/56/2021 - 124 zo dňa 27. januára 2022 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Následne Okresný súd Topoľčany (v poradií druhým rozsudkom) žalobu zamietol. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

2. Na základe odvolania žalobcu Krajský súd v Nitre (ďalej aj ako „odvolací súd“) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I.), odvolací súd ďalej napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil (výrok II.). Žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok III.). V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd poukázal na to, že napadnutým uznesením súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu JUDr. Radoslava Barana SKP úpadcu FARMSERVIS s.r.o. na opravu označenia žalobcu v záhlaví rozsudkov Okresného súdu Topoľčany č. k. 5Csp/39/2021 - 102 a z 30. júna 2021 a č. k. 5C/22/2020-166 zo dňa 4. mája 2022 Po preskúmaní obsahu spisu, najmä podaní žaloby žalobcu ako aj s poukazom na označenie žalobcu uvedené v uznesení Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/56/2021 z 27. januára 2022, označenie žalobcu je v súlade s jeho označením tak, ako uviedol sám žalobca v žalobe. V písomnom vyhotovení rozsudkov v záhlaviach rozhodnutí v označení žalobcu tak

nedošlo k žiadnej zrejmej nesprávnej ani chybe v písaní. K návrhu žalobcu na opravu záhlavia rozsudku súd navyše upozornil, že uvedený rozsudok bol zrušený odvolacím súdom a vykonanie opravy by bolo zbytočné.

2.1. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejne vyhláseným rozsudkom, keď rozhodnutie v oboch napadnutých rozhodnutiach pojal do jedného svojho rozhodnutia pre vecnú súvislosť oboch napadnutých rozhodnutí, pričom viazaný rozsahom a dôvodmi podaných odvolaní žalobcu dospel k záveru, že obe napadnuté rozhodnutia súdu prvej inštancie bolo potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť ako rozhodnutia vecne správne, pričom súčasne v zmysle § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 257 CSP rozhodol aj o trovách odvolacieho konania tak, že v odvolacom konaní úspešnej žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.2. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutých rozhodnutí v zmysle § 387 ods. 2 CSP, obmedzil sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutých rozhodnutí a na zdôraznenie správnosti uviedol:

2.3. V danej veci súd prvej inštancie pri zamietnutí podaného návrhu (žaloby) vychádzal z neexistencie prekážky litispendencie (v odvolacom konaní nesporené) a z toho, že v žalobe označený žalobca FARMSERVIS, s.r.o. v zastúpení správcou konkurznej podstaty JUDr. Mgr. Radoslavom Baranom, teda úpadca nie je aktívne vecne legitimovaný na uplatňovanie predmetného nároku, s ohľadom na čo sa potom súd už podrobnejšie nemal dôvod zaoberať uplatneným nárokom žalobcu na zaplatenie kúpnej ceny. V podaných odvolaniach zo strany žalobcu nebolo rozporované to, že po vyhlásení konkurzu už úpadca nie je vecne aktívne legitimovaný na podanie žaloby, nakoľko právo viesť aktívne i pasívne súdne spory týkajúce sa majetku patriaceho do podstaty prešlo na správcu (konajúceho v mene a na účet správcu). Z podaných odvolaní bolo rozporovaným to, kto bol ako žalujúcou stranou označený v podanom návrhu na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní adresovanému Okresnému súdu Banská Bystrica, resp. žalobe po postúpení sporu Okresnému súdu Topoľčany na základe žalovanou podaného odporu proti platobnému rozkazu. Podľa názoru odvolacieho súdu zhodného s názorom súdu prvej inštancie v napadnutých rozhodnutiach, vychádzajúc z podaného návrhu je nesporným to, že žalobu podala právnická osoba s názvom FARMSERVIS, s.r.o. s označením zákonného zástupcu - fyzickej osoby - správcu konkurznej podstaty JUDr. Mgr. Radoslava Barana. S ohľadom na uvedené nemožno konštatovať chybu v písaní pri označovaní žalobcu v záhlaví predmetných rozsudkov, resp. uznesení, keď tiež opravu v rozsudku zo dňa 30. júna 2021 žalobca požadoval až po jeho zrušení odvolacím súdom, resp. až po vydaní zhora označeného napadnutého (v poradí druhého) rozsudku s ohľadom na vecnú argumentáciu prvoinštančného súdu v rozsudku. Odvolací súd zotrval na svojej argumentácii rozhodnutia sp. zn. 8Co/56/2021 zo dňa 9. augusta 2022, ktorý zamietol návrh na opravu označenia žalobcu vo svojom uznesení č.k. 8Co/56/2021 zo dňa 27. januára 2022, a teda na tom, že zo strany súdu prvej inštancie v danom spore ako aj pri rozhodovaní a vypracovaní rozhodnutia nedošlo k vade alebo procesnému pochybeniu majúcemu za následok vecnú nesprávnosť oboch napádaných rozhodnutí. Odvolací súd tiež poukázal na to, že v odvolacom konaní v zásade nie je možná zmena návrhu a strán sporu bez existencie zákonnej podmienky, teda, že zmenou sporovej strany nemožno v odvolacom konaní zhoršiť procesné postavenie v sporovom konaní úspešnej žalovanej. Podľa odvolacieho súdu ani podanie návrhu elektronickým podaním neznemožnilo správcovi konkurznej podstaty žalobcu (úpadcu) označenie vecne správneho (vecne aktívne legitimovaného) žalobcu, ktorým však označený úpadca (s.r.o. FARMSERVIS) nie je.

3. Proti predmetnému rozsudku podal dovolanie žalobca. Dovolanie podal v celom rozsahu a to z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

3.1. Krajský súd v Nitre do jediného rozhodnutia - napadnutého rozsudku pojal rozhodnutie o dvoch odvolaniach proti rozhodnutiam a to rozsudku Okresného súdu Topoľčany č.k. 5C/22/2020 - 166 zo 4. mája .2022 a uzneseniu Okresného súdu Topoľčany č.k. 5C/22/2020 - 191 zo dňa 13. júna 2022. Uviedol, že súčasná právna úprava neumožňuje súdom, aby spájali veci, ktoré sú pred nimi začaté alebo spolu vecne súvisia na spoločné rozhodnutie o to viac, ak následne uvedeným postupom môže zmariť možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku, v prípade uznesenia, proti ktorému nie je prípustné dovolanie a v prípade rozsudku proti ktorému dovolanie je prípustné.

4. Výlučne v prípade, keď boli splnené podmienky pre uplatnenie inštitútu spojenia veci (§ 166 ods. 1

CSP) môže súd vydať rozhodnutie, ktorým veci prv spojí - uznesenie o spojení vecí. Až následne po spojení vecí uznesením, môže súd rozhodnúť o viacerých nárokoch v jednom konaní - jediným rozhodnutím. Na základe uvedeného mal žalobca za to, že napadnutý rozsudok je arbitrárny, nakoľko vychádzal z neplatnej právnej úpravy zákonných ustanovení OSP, keď do napadnutého rozsudku spojil rozhodnutie o dvoch veciach, hoci spolu vecne súvisia. Súd postupoval v rozpore s platnými a účinnými právnymi predpismi, keď vydal nezákonné rozhodnutie a tým znemožnil strane - žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že bolo porušené právo na spravodlivý proces.

4.1. Napadnutým rozsudkom odvolací súd potvrdil obe napadnuté rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako rozhodnutia vo výroku vecne správne. Na základe uvedeného je teda zrejmé, že odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu záveru a to, že žalobcom je úpadca - FARMSERVIS s.r.o. (nie správca úpadcu - JUDr. Mgr. Radoslav Baran), t.j. konštatoval nedostatok aktívnej vecnej legitimácie a uplatneným nárokom žalobcu sa súd opakovane vôbec nezaoberal.

Krajský súd v Nitre k vyššie uvedenému záveru dospel na základe toho, že v napadnutých rozhodnutiach, vychádzajúc z podaného návrhu na vydanie platobného rozkazu, bola podľa súdu uvedená spoločnosť FARMSERVIS, s.r.o. s označením zákonného zástupcu - správcu konkurznej podstaty JUDr. Mgr. Radoslav Baran.

5. Krajský súd v Nitre uviedol, že v podaných odvolaniach nebolo rozporované to, že po vyhlásení konkurzu už úpadca nie je aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby, nakoľko právo viesť aktívne i pasívne súdne spory týkajúce sa majetku patriaceho do podstaty prešlo na správcu. Žalobca (správca) túto skutočnosť nerozporoval, nakoľko je pravdou, že úpadca po vyhlásení konkurzu nebol aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby. Žalobca (správca) práve preto, vedomý si tejto skutočnosti, postupoval v súlade s § 44 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii, keď voči žalovanej v mene a na účet úpadcu podal žalobu o zaplatenie kúpnej ceny za motorové vozidlo. Žalobca má za to, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej procesné práva v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces na základe nižšie uvedených skutočností.

5.1. Správca ako žalobca podal žalobu o zaplatenie voči žalovanému prostredníctvom upomínacieho konania, na to určeného elektronického formulára. Predmetný formulár upravuje možnosť označenia správcu konkurznej podstaty úpadcu, iba pri označení zákonného zástupcu - správcu konkurznej podstaty. Keďže tlačivo neumožňuje uvedenie správcu ako žalobcu, ale iba ako zákonného zástupcu, bol správca uvedený v predmetnej kolónke formulára.

5.2. Na podklade tohto návrhu Okresný súd Banská Bystrica vydal platobný rozkaz ktorý obsahuje správne označenie žalobcu ako JUDr. Mgr. Radoslav Baran, so sídlom kancelárie Hlavná 6, Šaľa, správca konkurznej podstaty úpadcu FARMSERVIS s.r.o. Žalobca ďalej uvádza, že správne označenie žalobcu ako správcu konkurznej podstaty úpadcu obsahovali aj ďalšie písomnosti ako napríklad výzva zo dňa 15. júna 2002, predvolanie na pojednávanie zo dňa 10. novembra 2002, upovedomenie o termíne pojednávania zo dňa 5. januára 2021 atď. Rovnako tak aj žalobca vo všetkých svojich podaniach uviedol správne označenie žalobcu ako správcu konkurznej podstaty úpadcu FARMSERVIS, s.r.o.

6. Na základe uvedeného je zrejmé, že aktívna vecná legitimácia žalobcu v konaní sporná nebola a ako spornú ju ani žalovaná vzhľadom na kontradiktórnosti konania v priebehu celého konania neoznačila. Žalobca bol nesprávne označený ako FARMSERVIS s.r.o. až v rozsudku Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 5C/22/2020 zo dňa 30. júna 2021, následne v uznesení odvolacieho súdu sp. zn. 8Co/56/2021 zo dňa 27. januára 2022, ako aj v rozsudku Okresného súdu Topoľčany č. k. 5C/22/2020-166, zo dňa 4. mája 2022.

7. Žalobcovi nie je zrejmé a túto skutočnosť napadnutý rozsudok ani nerieši, na základe akej právnej skutočnosti súd prvej inštancie v rozsudku zo dňa 30. júna 2021 zmenil svojvoľne žalobcu a takéto označenie bez ďalšieho prevzal aj odvolací súd v uznesení zo dňa 27. januára 2022. Teda súd prvej inštancie ako aj odvolací súd svojvoľne - arbitrárne bez akejkoľvek procesnej iniciatívy žalobcu, zmenil v konaní žalobcu, ktorým procesným postupom odňali žalobcovi právo konať pred súdom. Žalobca

vzhľadom na argumentáciu odvolacieho súdu v uznesení zo dňa 27. januára 2022 mal za to, že išlo iba o chybu v písaní, keď bez akéhokoľvek procesného návrhu súd prvej inštancie ako aj odvolací súd zmenil v konaní žalobcu, s ktorým v konaní konali na úpadcu, čím znemožnili správcovi ako žalobcovi uplatňovať jemu patriace procesné práva, keďže v konaní potom zrejme konali s úpadcom.

8. Len na doplnenie uviedol, že ak mal v konaní vystupovať ako žalobca sám úpadca, nie je zrejme akým procesným postupom mohol odvolací súd rozhodovať o odvolaní žalobcu a toto nevyhodnotil ako podané neoprávnenou osobou, ale napriek tomu vydal uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/56/2021 - 124 zo dňa 27. januára 2022.

8.1. Z napadnutého uznesenia však vyplýva, že odvolací súd takýto procesný postup považuje za procesne správny, kedy bez akejkoľvek procesnej iniciatívy strán sporu, výlučne z vôle súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v kontradiktórnom konaní, bez osobitného procesného návrhu a rozhodnutia, môže dôjsť k zmene strany sporu a to bez toho, aby boli splnené procesné podmienky predpokladané ust. § 80 CSP alebo, aby takáto zmena v strane sporu bola navrhovaná samotnou stranou sporu. Nezákonnosť uvedeného procesného postupu súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu je odôvodnená o to viac, že nielen že je potrebné osobitné procesné rozhodnutie o zmene žalobcu, ale vyžaduje sa aj osobitný písomný súhlas subjektu, ktorý má na miesto žalobcu do konania vstúpiť, pričom tento sa stáva účastníkom konania až právoplatnosťou takéhoto uznesenia. Uznesenie o zmene subjektu v konaní na strane žalobcu absentuje, rovnako absentuje písomný súhlas úpadcu so vstupom do konania na miesto žalobcu.

9. Na základe uvedeného je dôvodné, aby dovolací súd v rámci dovolacieho konania posúdil zákonnosť procesného postupu, či môže dôjsť k zmene strán sporu (žalobcu) v kontradiktórnom konaní bez osobitného procesného návrhu (žalobcu) a tomu zodpovedajúcemu právoplatnému rozhodnutiu a bez potreby rešpektovania procesných podmienok.

9.1. Žalobca poukázal na ustanovenie § 47 ods. 5 ZKR podľa, ktorého súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi, možno po vyhlásení konkurzu začať len na návrh správcu, návrhom podaným voči správcovi v súlade s týmto zákonom alebo z podnetu orgánu príslušného na konanie, pričom účastníkom konania namiesto úpadcu je správca.

10. Žalobca ďalej poznamenal, že skutočnosti uvedené v žalobe a listinné dôkazy, ktoré boli zo strany žalobcu doposiaľ predložené, osvedčujú nárok žalobcu, ku ktorému sa však súdy nevyjadrili.

10.1. Žalobca má za to, že súdy zmarili uplatnenie práv žalobcu, keď nesprávne posúdili otázku aktívnej vecnej legitímácie a to na základe pochybenia samotného prvoinštančného a následne aj odvolacieho súdu, kedy vo svojich rozhodnutiach svojvoľne zmenili subjekt žalobcu, následkom čoho bolo zamietnutie žaloby.

10.2. Zmareniu uplatňovaných práv žalobcom svedčí aj skutočnosť, že úpadca nie je v sporovom konaní týkajúcom sa majetku úpadcu oprávnený vystupovať sám (porovnaj § 44 ods. 1 v spojení s § 47 ods. 5 zákona č. 7/2005 Z.z. ZKR), kedy aktívne vecne legitimovaný na uplatňovanie práv úpadcu je výlučne správca. Vychádzajúc zo žaloby, označených dôkazov a zákona - § 47 ods. 5 ZKR v súlade s princípom iura novit curia vystupoval a mal vystupovať v konaní ako žalobca výlučne správca, ktorá skutočnosť bola a musela byť súdu prvej inštancie aj odvolaciemu súdu známa.

10.3. Vzhľadom na uvedené žiadal zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vrátiť vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie alternatívne, aby zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že vydá dve samostatné rozhodnutia:

1. žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi a v prospech všeobecnej podstaty úpadcu istinu vo výške 1.500 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % zo sumy 1.500 eur od 8. decembra 2016 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. žalobca má nárok na 100 % náhrady trov konania a 1. súd napadnuté uznesenie Okresného súdu Topoľčany č. k. 5C/22/2020 - 191 z 13. júna 2022 mení tak, že opravuje záhlavie rozsudku Okresného súdu č. k. 5C/22/2020 - 102 z 30. júna 2021 a rozsudku Okresného súdu Topoľčany č. k. 5C/22/2020 - 166 z 4. mája 2022 v časti identifikácie žalobcu tak, že má správne znieť: ARIES TRUSTEE, k. s., so sídlom Skalná 7622/9, 811 01 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 54 732 727, správca konkurznej podstaty úpadcu FARMSERVIS, s.r.o. so sídlom Odbojárov 301/25, 955 01 Tovarníky,

11. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadрила.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. a) CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

13. Dovolaťel' vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f) CSP a to porušením práva na spravodlivý proces, ktorého podstatou je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie a rozhodnutie súdov v prejednávanej veci tak, aby konanie ako celok bolo nielen zákonné, ale aj spravodlivé.

14. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolaťela tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolaťela, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

16. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 CSP), s to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

17. Žalobca uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v

takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. K naplneniu tejto vady podľa dovolateľa došlo po 1. postupom súdu prvej inštancie, ktorým bola žalobcom podaná žaloba zamietnutá z nedostatku aktívnej vecnej legitímácie a odvolacieho súdu, ktorý toto prvostupňové rozhodnutie potvrdil, a to bez toho, aby bola vec meritorne posúdená, rovnako po 2. namietať nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, keď do napadnutého rozhodnutia spojil rozhodnutia o dvoch veciach, pričom vychádzal z neplatnej právnej úpravy OSP. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či postup odvolacieho súdu vykazoval znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle CSP.

18. Vo vzťahu k dovolacej námietke žalobcu k ad. 1. dovolateľ namietať (rovnako aj v odvolaní), úplne jednoznačne, že už v podanom návrhu na vydanie platobného rozkazu Okresnému súdu Banská Bystrica (upomínacie konanie), ktoré podával na formulárovom tlačive, bolo zrejmé, že návrh podáva žalobca: JUDr. Mgr. Radoslav Baran, správca konkurznej podstaty úpadcu FARMSERVIS, s.r.o., IČO: 46 141 081, so sídlom Odbojárov 301/25, Tovarníky.

19. Podľa čl. 11 CSP ods. 1 úkony strán sporu sa posudzujú s prihliadnutím na ich obsah.

(2) Pri posudzovaní obsahu úkonov strán sporu sa predpokladá, že každá fyzická osoba konajúca ako strana sporu alebo za stranu sporu má rozumové schopnosti na úrovni priemerne spôsobilej osoby schopnej vnímať a posúdiť v styku so súdom zmysel a účel konania, ako i jazykové vyjadrenie právnych noriem obsiahnutých v tomto zákone.

(3) Kto sa v styku so súdom alebo verejne prihlási k určitej profesijnej odbornosti, považuje sa za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou.

(4) Súd pri rozhodovaní berie do úvahy len skutočnosti, ktoré vyšli najavo v tomto konaní, ak nejde o skutočnosti všeobecne známe alebo o skutočnosti ustanovené zákonom.

Podľa § 123 CSP (1) Podanie je úkon určený súdu.

(2) Podanie vo veci samej je najmä žaloba, vzájomná žaloba, zmena žaloby, späťvzatie žaloby, odpor, odvolanie, dovolanie, a ak to z povahy veci vyplýva, aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia.

Podľa § 124 ods. 1 CSP každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu.

20. Podľa § 47 ods. 5 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi, možno po vyhlásení konkurzu začať len na návrh správcu, návrhom podaným voči správcovi v súlade s týmto zákonom alebo z podnetu orgánu príslušného na konanie, pričom účastníkom konania namiesto úpadcu je správca.

21. Podanie je úkon určený súdu. Podanie je potrebné posudzovať z objektívneho hľadiska, t. j. podľa toho, ako bol navonok prejavovaný, nie podľa toho, či medzi prejavovým procesným úkonom a vnútornou vôľou konajúceho je skutočný súhlas. Pre podanie strán totiž platí tzv. teória prejavu vôle, súd teda prihliada len na to, čo bolo voči nemu prejavované. Nie je rozhodujúce, či strana svojím úkonom zamýšľala niečo iné. Pri posudzovaní podania strán je tak dôležitý ich prejav vôle; náležitosti vôle v hmotnoprávnom zmysle sa pritom neskúmajú. Pri podaní je preto bezvýznamná vážnosť a sloboda vôle, omyl alebo tieseň. Pri procesnom úkone tak nie je možné uvažovať o jeho platnosti alebo neplatnosti, ako je tomu pri hmotnoprávných úkonoch. Keby mal súd skúmať, či vôľa prejavovaná podaním je skutočne vôľou konajúceho, mohlo by to viesť k neprimeranému predlžovaniu konania a mnohokrát by tým mohol byť zmarený samotný účel konania. Ak je prejav vôle dostatočne určitý a zrozumiteľný, je bez väd a jeho účinky môžu nastať.

21.1. Ak nastane situácia, pri ktorej je potrebné skúmať otázku, či existuje rozpor medzi prejavom strany urobeným v podaní a jeho vôľou, je potrebné akcentovať objektívne hľadisko. Aplikujúc toto

hľadisko treba mať pri posudzovaní podania podľa jeho obsahu na zreteli to, ako v ňom bola navonok (objektívne) prejavená vôľa konajúceho, a nie to, či je subjektívne (zo subjektívneho aspektu strany) zhoda medzi navonok urobeným podaním a vnútornou vôľou toho, kto podanie urobil. Ani podstatný omyl medzi tým, čo podaním prejavil a tým, čo ním prejavíť chcel, nemá na účinnosť už urobeného podania žiadny vplyv.

21.2. Ustanovenie § 124 ods. 1 CSP predstavuje dôležité interpretačné pravidlo, podľa ktorého každé podanie je nutné posudzovať podľa jeho obsahu, teda podľa toho, ako bolo navonok prejavené, nie podľa toho, ako bolo označené v nadpise alebo či medzi uskutočneným podaním a tvrdenou vnútornou vôľou konajúcej osoby je skutočný súhlas. Zmyslom tohto ustanovenia je posúdiť podanie tak, aby jeho výklad zodpovedal skutočnej vôli konajúcej osoby v čase uskutočnenia podania. Pre posúdenie podaní preto nie je významné, ako ich strana označila, že ich označila nesprávne alebo, že ich neoznačila vôbec, ani to, aký obsah im strana prisudzuje. Ak napríklad strana v podaní uvedie, že sa vzdáva práva účasti na ústnom pojednávaní, možno toto podanie posudzovať pri zohľadnení všetkých okolností daného prípadu ako súhlas s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania (§ 177 ods. 2 CSP). Súd vždy posúdi obsah a zmysel podania a uskutoční záver, o aký úkon sa z tohto hľadiska jedná. To však platí len v prípade, ak je podanie inak perfektné, to znamená, že spĺňa predpoklady stanovené § 127 CSP, prípadne niektoré ďalšie náležitosti stanovené osobitnými ustanoveniami, napríklad § 132 CSP a nasledujúce. Ak je podanie strany nezrozumiteľné alebo nesprávne či neúplné po obsahovej stránke, postupuje súd podľa § 128 - § 129 CSP.

22. Dovolací súd preskúmal uvedenú dovoláciu námietku žalobcu a mal za to, že táto je dôvodná. Z obsahu spisového materiálu mal dovolací súd preukázané, že žalobca v upomínamom konaní pred Okresným súdom Banská Bystrica sa domáhal proti žalovanej zaplata 1.500 eur spolu s príslušenstvom na tam vymedzenom skutkovom základe. Bolo zrejmé, že tento návrh vypísal do tzv. formulára, ktorý je označený ako upomínacie konanie - návrh na vydanie platobného rozkazu Okresnému súdu Banská Bystrica. Je pravda, že v kolónke A/ žalobca je označený ako právnická osoba: FARMSERVIS, s.r.o., ako zákonný zástupca je uvedený správca konkurznej podstaty JUDr. Mgr. Radoslav Baran. Ďalej v časti označenej ako opis skutočností, z ktorých vyplýva uplatňovaný nárok je uvedené, že uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 23. augusta 2008 sp. zn. 32K/3/2018 bol vyhlásený konkurz na majetok úpadcu FARMSERVIS, s.r.o. a do funkcie správcu bol ustanovený správca Ondrej Briáš, neskôr bol do funkcie správcu ustanovený JUDr. Mgr. Radoslav Baran. V bode II. je uvedené že správca je podľa § 4 ods. 2 písm. o) zákona č. 71/1992 Zb. oslobodený od súdneho poplatku. V bode III. je uvedený skutkový stav uplatňovaného nároku. Ďalej v bode IV. označené ako právna kvalifikácia sa nachádza odkaz na ustanovenia § 44 ods. 1, § 47 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a iné. Aj z ďalších písomnostiach nachádzajúcich sa v súdnom spise je zrejmé, že návrh (žalobu) podával správca konkurznej podstaty úpadcu a nie samotný úpadca (platobný rozkaz OS Banská Bystrica, č.k. 23Up/1757/2019 z 19. decembra 2019, výzva súdu zo dňa 18. júna 2020, predvolanie na pojednávanie zo dňa 10. novembra 2020, 25. januára 2021, 23. marca 2022 a ďalšie).

23. Dovolací súd konštatuje, že súdy v predmetnej veci nevyhodnotili označenie žalobcu v kontexte s obsahom uvedeného návrhu na vydanie platobného rozkazu ako aj ďalších písomností, keď z jeho obsahu je zrejmé (§ 124 ods. 1 CSP), že návrh (žalobu) podával správca konkurznej podstaty úpadcu práve aj s poukazom na ust. § 47 ods. 5 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi, možno po vyhlásení konkurzu začať len na návrh správcu, návrhom podaným voči správcovi v súlade s týmto zákonom alebo z podnetu orgánu príslušného na konanie, pričom účastníkom konania namiesto úpadcu je správca. Pri posudzovaní označenia žalobcu v návrhu (žalobe) postupovali súdy s prílišným formalizmom. K uvedenému je možné poukázať aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 135/2024 z 24. septembra 2024, ktoré sa venuje posudzovaniu úkonov občianskeho súdneho konania a právne vety z neho sú:

1. Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu.

2. Ak boli splnené základné náležitosti podania, ale to, čoho sa navrhovateľ dovoľáva (žalobná žiadosť), by mohlo byť formulované ešte presnejšie, všeobecný súd nemôže po opakovaných výzvach na doplnenie podania, ktoré účastník realizuje listinnými dôkazmi, a nie doplnením návrhu, konanie zastaviť. Tým sa dopúšťa porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a odmieta spravodlivosť.

24. Aj Ústavný súd Českej republiky v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 1735/07 uvádza: Prílišný formalizmus pri výklade právnych noriem vedúci k extrémne nespravodlivému záveru potom znamená porušenie základných práv ()[1]23. Prof. Pavel Holländer bývalý podpredseda Ústavného súdu Českej republiky: „Interpretácia právnej normy bez akceptácie jej zmyslu a účelu vedie k absurdným dôsledkom, ktoré robia z právneho poriadku nie systém, ale obyčajný, viac-menej náhodný zhuk noriem.“ Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 155/2017 uvádza: „Ústavný súd ďalej konštatuje, že orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomínať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu.“

25. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, bez ďalšieho je možné konštatovať, že uvedeným nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu (v konečnom dôsledku aj súdu prvej inštancie), došlo k znemožneniu žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere (keď napokon nedošlo k meritórnemu prejednaní jeho žaloby), že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z uvedených dôvodov bolo potrebné rozhodnúť tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

26. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s citovanými ustanoveniami napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výroku I. ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Ak bolo rozhodnutie zrušené a bola vec vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Dovolací súd má za to, že z kontextu obsahu podania - návrhu žalobcu o zaplatenie sumy 1.500 eur s prísl. je zrejmé, že návrh (žalobu) podával správca konkurznej podstaty úpadcu.

27. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok